



## Uudelleensijoittamisasetus ja osallistuminen uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskevaan unionin suunnitelmaan vuosina 2026–2027

Euroopan unionin muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen (nk. paktiin) sisältyvällä asetuksella (EU) 2024/1350 uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskevan unionin kehyksen käyttöönotosta ja asetuksen (EU) 2021/1147 muuttamisesta (jäljempänä uudelleensijoittamisasetus) on perustettu EU:n uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskeva unionin kehys. Asetuksen nojalla valmistellaan kaksivuotinen suunnitelma, jossa esitetään kokonaismäärä henkilöistä, joille myönnetään maahanpääsy kehyksen nojalla. Komissio laatii ehdotuksen suunnitelmaksi kuultuaan ensin jäsenvaltioita. Neuvosto hyväksyy suunnitelman täytäntöönpanosäännöksellä. Jäsenvaltioiden osallistuminen unionin kaksivuotiseen suunnitelmaan on vapaaehtoista.

Komissio on 8.4.2025 pyytänyt jäsenvaltioilta alustavia tietoja osallistumisesta vuosille 2026–2027 laadittavaan suunnitelmaan. Komissio on pyytänyt samalla jäsenvaltioita ilmoittamaan aikomuksistaan uudelleensijoittaa pakolaisia unionin suunnitelman ulkopuolelle jäävien kansallisten järjestelmien kautta vuosina 2026–2027 EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa koskevan AMIF-asetuksen (EU 2021/1147) toimeenpanon suunnittelua varten. Määräaika vastaamiselle oli jo 31.5.2025 mutta komissiolle on tiedotettu, että Suomen vastaus pyyntöön tulee määräajan jälkeen.

### Unionin uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskeva suunnitelma

Unionin kaksivuotisen suunnitelman tavoitteena on, että EU voisi hyödyntää nykyistä paremmin uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä strategisena työkaluna kolmasmaasuhteissaan osana kokonaisvaltaista politiikkaansa, kun kaikkien jäsenvaltioiden tarjoamat uudelleensijoittamisen ja humanitaarisen maahanpääsyn kiintiöt on koottu yhteen. Suunnitelman myötä uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä voitaisiin käyttää välineenä keskusteluissa, joissa pyritään muuttoliikereittien maiden kanssa löytämään ratkaisuja Eurooppaan suuntautuvan muuttoliikkeen hallintaan. Yksittäisten jäsenmaiden uudelleensijoittamisen määrät ovat yleensä niin vaatimattomia, että niitä on vaikea käyttää neuvotteluissa panoksena.

Kaksivuotiseen suunnitelmaan kirjataan mm. uudelleensijoitettavien ja humanitaarisen maahanpääsyn kautta jäsenvaltioihin vastaanotettavien henkilöiden kokonaismäärä ja sen jakautuminen jäsenvaltioiden kesken sekä miltä alueilta tai mistä kolmansista maista maahanpääsy tapahtuu. Kaksivuotiseen suunnitelmaan voidaan tarvittaessa tehdä muutoksia, jos tulee ennakoimattomia tilanteita kuten humanitaarinen kriisi jollakin alueella, joka ei ennestään sisälly suunnitelmaan.

Jäsenvaltioiden osallistuminen unionin kaksivuotiseen suunnitelmaan on vapaaehtoista. Suunnitelmaan osallistuvat jäsenvaltiot saavat suunnitelman valmistelussa nousseiden alueellisten painopisteiden rajoissa päättää itse, miltä alueilta tai mistä maista maahanpääsy tapahtuu ja kuinka monelle maahanpääsy myönnetään. Vastauksessaan komissiolle jäsenvaltiot voivat ilmoittaa omat alueelliset painopisteensä ja näin vaikuttaa suunnitelman sisältöön. Komissiolta 25.6.2025 saadun tiedon mukaan yhdeksän jäsenvaltiota on osallistumassa suunnitelmaan. Näin ollen käytännössä kaikki ne jäsenvaltiot, joilla on uudelleensijoittamisen tai humanitaarisen maahanpääsyn ohjelmia ensi vuonna ovat Suomea ja Tanskaa lukuun ottamatta osallistumassa suunnitelmaan. Tanska ei sovelle uudelleensijoittamisasetusta (ns. opt-out). Saksa



## Sisäministeriö Inrikesministeriet

ei ole osallistumassa suunnitelmaan, koska Saksa on keskeyttänyt uudelleensijoittamisohjelmansa toistaiseksi.

Suunnitelmaan osallistuvat jäsenvaltiot valitsevat jatkossakin itse ne henkilöt, joille maahanpääsy myönnetään. Suunnitelmaan osallistuvien jäsenvaltioiden tulee näiden henkilöiden maahanpääsystä päättäessään noudattaa uudelleensijoittamisasetusta. Asetus ei koske suunnitelman ulkopuolella toteutettavia kansallisia uudelleensijoittamisen tai humanitaarisen maahanpääsyn ohjelmia.

Uudelleensijoittamisella tarkoitetaan asetuksessa UNHCR:n kautta tapahtuvaa uudelleensijoittamista. Humanitaarinen maahanpääsy tarkoittaa asetuksessa vastaavia järjestelyjä, joita jäsenvaltiot toteuttavat muiden kuin UNHCR:n kanssa. Suomen nykyinen pakolaiskiintiö toimeenpannaan yhteistyössä UNHCR:n kanssa.

### Taloudelliset vaikutukset

EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) maksetaan jäsenmaille tukea sen mukaan, montako henkilöä jäsenmaa vastaanottaa uudelleensijoittamisen tai humanitaarisen maahanpääsyn kautta. Suomi saa nykyisin 10 000 euron suuruisen tuen kiintiöpakolaista kohden. Hallitusohjelman mukaisen 500 henkilön kiintiön osalta tuki on yhteensä 5 miljoonaa euroa vuodessa.

Uudelleensijoittamisasetuksen myötä tuki painottuu jatkossa niihin jäsenmaihiin, jotka vastaanottavat henkilöitä osana unionin kaksivuotista suunnitelmaa. Kansallisten uudelleensijoittamista tai humanitaarista maahanpääsyä koskevien järjestelmien kautta henkilöitä vastaanottavat maat saavat jatkossa nykyistä pienempää tukea.

AMIF-rahastosta on jatkossa mahdollista saada tukea seuraavasti:

- 10 000 euroa per maahan päässyt henkilö, jos kyseessä on kehyksen mukainen uudelleensijoittaminen osana kaksivuotista suunnitelmaa.
- 6 000 tai 8 000 euroa per maahan päässyt henkilö, jos kyseessä on kansallisen uudelleensijoittamisjärjestelmän tai humanitaarisen maahanpääsyn kautta tuleva henkilö. Korkeamman 8 000 euron tuen saa, jos henkilö kuuluu asetuksessa määriteltyihin haavoittuviin ryhmiin. Näitä ovat vaarassa olevat naiset ja lapset sekä ilman huoltajaa olevat alaikäiset, jotka pääsevät maahan kansallisen uudelleensijoittamisjärjestelmän kautta. Muista uudelleensijoitettavista henkilöistä myönnetään 6 000 euron tuki.

Esityksen mukaisesti Suomi ei osallistu uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskevaan unionin suunnitelmaan vuosille 2026–2027. Suomi ilmoittaa komissiolle ottavansa vastaan kansallisen kiintiöpakolaisjärjestelmänsä kautta hallitusohjelman mukaiset 500 kiintiöpakolaista vuosina 2026–2027. Tämä tarkoittaa sitä, että EU:sta saatavan tuen määrä pienenee vuosien 2026–2027 osalta yhteensä 2–4 milj. euroa nykytilanteeseen verrattuna. Koska EU:n tuki haetaan maksettavaksi Suomelle viiveellä, tämän esityksen mukaisella päätöksellä on vaikutusta vuosina 2027–2029 saatavaan EU-rahoitusosuuteen.

AMIF-tuen alenemisen myötä pienenee myös Suomen EU:n sisäasioiden rahastojen hallinnointia varten saama tekninen apu, joka on 6 % kansalliseen ohjelmaan osoitetusta rahoitusosuudesta. Teknisellä avulla katetaan sisäministeriössä rahaston hallinnointiin liittyviä toimia. Teknisen avun määrä pienenee kahden vuoden ajalta arviolta 120 000–240 000 euron verran.



## Sisäministeriö Inrikesministeriet

AMIF-rahastosta saatu erillismääräraha budjetoidaan porrastetusti seuraavalle kahdelle vuodelle momentille 26.01.26 *EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan ohjelmakaudella 2021–2027*. Momentti on kolmevuotista siirtomäärärahaa. Vuonna 2025 Maahanmuuttovirastolla on käytettävissä AMIF-erillismäärärahaa yhteensä 7,7 milj. euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla yhteensä 23,2 milj. euroa. Erillismäärärahasta 30 % on osoitettu Maahanmuuttovirastolle ja 70 % työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle.

EU:lta saatavaa AMIF-erillismäärärahaa käytetään kiintiöpakolaisten valinnasta ja Suomeen saapumisesta syntyviin kustannuksiin Maahanmuuttovirastossa sekä työ- ja elinkeinoministeriön kunnille, hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksamiin kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaisten korvausten lisänä maksettaviin korvauksiin. Näitä korvauksia ovat olleet esimerkiksi kotoutuslain mukaisten laskennallisten korvausten lisäosat, kiireellisen uudelleensijoittamisen lisätuki ja avustus palkkakuluihin kiintiöpakolaisia vastaanottaville kunnille. Myös tilapäistä suojelua saavien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi on myönnetty tukea kunnille ja hyvinvointialueille. Tämän lisäksi rahoitusta on osoitettu pakolaisten kuntiin sijoittamiseen liittyviin kehittämishankkeisiin. AMIF-rahoitusta on osoitettu myös lakimuutosten yhteydessä tietojärjestelmäkehitykseen liittyen erityisesti laskennallisen korvauksen automatisoituun järjestelmään (LAKO-AUTO) sekä kotoutumisen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmään (Koto-AJ).

Maahanmuuttovirastossa vuosina 2027–2029 syntyvät kustannukset voidaan kattaa säästämällä, priorisoimalla ja tarvittaessa edellisiltä vuosilta siirtyneiden eriä hyödyntämällä ja kehyksen puitteissa määrärahoja uudelleen kohdentamalla. Tämä ei edellytä kansallisen rahoituksen lisäämistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö korvaa kotoutuslain nojalla jatkossakin valtion talousarvion rajoissa kotoutuspalveluiden järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia kunnille, hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle. Näitä korvauksia (erityisesti laskennallista korvausta) erityisesti kunnille on leikattu vuoden 2024 aikana ja 2025 alusta lukien hallitusohjelman ja kevään 2024 kehysriihen päätösten mukaisesti. Kotoutumiseen kohdennettu kunnille maksettava AMIF-lisätuki vähenee nykyisestä. Se ei kuitenkaan vähennä kotoutumiseen kohdennettua rahoitusta, vaan EU-rahoituksen alenema katetaan sisäministeriön esittelemän suunnitelman pohjalta kehyksen puitteissa. Työ- ja elinkeinoministeriössä valmisteilla oleviin lakimuutoksiin liittyvään tietojärjestelmien kehittämistyöhön voidaan tarvita kansallista rahoitusta, jonka suuruus ei ole tässä vaiheessa arvioitavissa. Kunkin hankkeen rahoitustarve arvioidaan hallituksen esityksen taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa ja rahoituksesta päätetään samalla kun lakimuutoksista päätetään eduskunnassa.

Teknisen avun alenemista ei korvata kansallisella rahoituksella. EU:n sisäasioiden rahastojen hallinnointiin liittyviä toimia on sopeutettava sisäministeriössä rahoituksen alenemisen mukaisesti.